

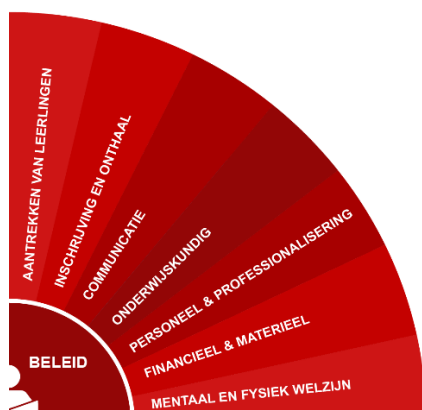
Reflectievragen bij het Rad voor Kansenbevordering

Aan de hand van het Rad voor Kansenbevordering en onderstaande vragen, kan je als academieteam een kwalitatieve **analyse** maken van het **huidig (kans)armoedebeleid of gelijke-onderwijskansenbeleid** van jouw academie. Je krijgt door de reflectievragen bij de verschillende segmenten zicht op de **groeikansen** die er liggen om je (kans)armoedebeleid te versterken. De vier segmenten zorgen ervoor dat je als academieteam vanuit verschillende brillen kijkt naar jullie koers.

We maken een onderscheid tussen twee termen, namelijk (kans)armoede en kansenbevordering. Onder **(kans)armoede** begrijpen we financiële armoede, generatiearmoede, culturele armoede en taalarmoede. **Kansenbevordering** zien we als een positievere benadering en daagt het academieteam uit om extra kansen te bieden aan deze leerlingen.

Beleid

“Op welke manier heeft het beleid op mijn academie oog voor (kans)armoede?”

1. Aantrekken van leerlingen in (kans)armoede

- Welke leerlingen stromen vooral in? Hoeveel leerlingen in (kans)armoede trekken we procentueel gezien aan?
- Wat doet onze academie om leerlingen in (kans)armoede aan te trekken? Bv. Jaarlijkse workshops of voorstellingen voor scholen (bv. OKAN-klassen) en voor partners Brede School, folders aanbieden, Kunstkuurprojecten, bekendmaking van het aanbod en de mogelijkheden via de stads- of gemeentekrant, aanwezigheid op activiteiten georganiseerd door de gemeenschapscentra, deelname aan lokale evenementen...

2. Inschrijvingen en onthaal

Inschrijvingen (opstart van een goede samenwerking met ouders en leerlingen)

- Hoe voorziet onze academie bij de eerste contacten dat kansarme ouders/leerlingen zich welkom voelen?
- Hoe houdt ons inschrijvingsbeleid rekening met de noden van (kans)arme ouders?
- Op welke manier heeft ons inschrijfteam oog voor signalen van (kans)armoede? Hoe gaan ze hier - op een laagdrempelige - manier mee om? Krijgt dit een plek in ons intakeformulier?
- Hoe communiceren we met ouders rond de mogelijkheden die wij op de academie voorzien voor (kans)arme gezinnen? (bv. huren van instrumenten voor (on)beperkte duur, uitlenen van materialen, ter beschikking stellen van instrumenten en materialen om op te oefenen in de academie, uitprinten van inspiratiemateriaal, aankoop van bepaalde materialen en grondstoffen zoals danskledij, klei, glazuur, papier ...)
- Hoe maakt onze academie haar beleid, ook het armoedebeleid, naar iedereen zichtbaar? (vb. via de website, een zorgcontinuüm in de inkomhal...)

Warm onthaal

- Welke drempels zijn er voor ouders in (kans)armoede om iemand van ons team aan te spreken?
- Welke initiatieven worden er genomen om de drempel voor ouders weg te nemen? ...

3. Communicatie

- Hoe duidelijk en helder is onze communicatie naar (kans)arme ouders? Hoe blijven we verbindend communiceren naar alle ouders toe (vb. mondeling aanspreekpunt; brieven en uitnodigingen in eenvoudige taal, al dan niet ondersteund door beelden; een persoonlijk onthaal en vertaling van reglementen en verwachtingen maken het gemakkelijk voor maatschappelijk kwetsbare ouders; kind-ouder contacten bij de bespreking van evaluatiefiches...)
- Welke voorzieningen zijn er getroffen om de communicatie te ondersteunen (bv. visuele ondersteuning, vertaling)?
- Op welke manier communiceren we met ouders? Digitaal, fysiek, geschreven, gesproken, formeel - informeel, via tolken... welke afspraken zijn hierover gemaakt in de academie?
- Welke afspraken hebben we in ons talenbeleid rond schriftelijke (digitale) en mondelinge communicatie met (kans)arme ouders?
- Hoe staan wij als academie tegenover het gebruik van thuistaal?
- Welke afspraken zijn er rond het gebruik van (sociale) media? In welke mate wordt er hierbij rekening gehouden met ouders in (kans)armoede?
- Hoe en op welke manier(en) informeren we ouders en leerlingen over de (inschrijvings)tarieven voor het deeltijds kunstonderwijs? (bv. duidelijk op de website of eerder 'verscholen' in het academiereglement?)
- Vermelden we de totale jaarlijkse kostprijs / geven we een raming van de kosten mee?
- Wanneer informeren we over de totale kostprijs (inschrijvingsgeld + bijkomende kosten): doen we dit voorafgaand aan de inschrijving of pas bij inschrijving of in het begin van het schooljaar via leerkrachten.
- Hoe informeren we ouders over mogelijke initiatieven die de inschrijvingskosten voor de academie kunnen verlagen (vb. de lokale vrijetijdspas, de UiTPAS...)?
- ...

4. Onderwijskundig

Leerlingenbegeleiding

- Welke acties neem onze academie binnen de vier begeleidingsdomeinen van leerlingenbegeleiding (leren en studeren/vormen, onderwijsloopbaan, sociaal-emotionele ontplooiing, fysiek welzijn) i.f.v. leerlingen die opgroeien in (kans)armoede?
- Hoe richt onze pedagogisch-didactische aanpak zich specifiek naar leerlingen in kansarmoede? Hoe realiseren we cultureel responsief lesgeven? Hoe zetten we differentiatie actief in?

Diversiteit

- Hebben we oog voor diversiteit? (verschillen in gender, intelligentie, culturen, talen, SES, fysieke mogelijkheden,...)
- Hoe benutten we diversiteit en verschillen actief en positief in de klaspraktijk?
- Hoe houden we rekening met de diversiteit van leerlingen (en ouders)?

Evaluatie & Rapportering

- Hoe brengen we de ontwikkeling van onze leerlingen in kaart? Welke instrumenten gebruiken we?
- Hoe noteren we gegevens in het leerlingendossier/DKO 3/leerlingevolgsysteem? In welke mate doen we dit vanuit een objectief standpunt?
- Hoe betrekken we de leerlingen bij hun evaluatie? Hoe maken we de leerlingen eigenaar van hun eigen leerproces? Organiseren we leerlinggesprekken?
- In welke mate is het rapport geschreven in heldere taal voor álle ouders en leerlingen?
- Hoe nemen we tijd om rapportering en evaluatie aan ouders toe te lichten? Hoe voorzien wij specifieke ondersteuning bij de toelichting voor ouders die hier behoefte aan hebben?

Faciliteren van het oefen- en leerproces

- Hoe houden we bij onze vraag om regelmatig te oefenen rekening met leerlingen die opgroeien in (kans)armoede en niet over alle materialen of een geschikte ruimte beschikken?
- Welke ondersteuning verwachten we van ouders bij het leren thuis? Hoe leggen we aan ouders onze verwachtingen uit?
- Hoe houden we rekening met de thuiscontext van de leerlingen als randvoorwaarde voor het oefenen thuis? (plek om te oefenen, materiaal/instrument ter beschikking hebben ...)
- Hoe gaan we om met vragen rond het meebrengen van materiaal/voorwerpen/ideeën van thuis?

5. Personeel en professionalisering

Aanwerving

- Heeft ons academieteam (directeur, leerkrachten, pianobegeleiders, ev. zorgcoördinator) affiniteit m.b.t. de leefwereld van mensen in (kans)armoede? Wat weet de leerkracht/het personeelslid al m.b.t. (kans)armoede? Kijkt hij/zij hier voornamelijk naar vanuit zijn/haar eigen referentiekader?

Aanvangsbegeleiding

- Hoe nemen we nieuwe personeelsleden mee in onze visie rond (kans)armoede?

Professionalisering

- Welke professionalisering is er nodig voor het academieteam en/of individueel? Hoe organiseren we passende ondersteuning i.f.v. persoonlijke groei van leerkrachten?

Expertisedeling

- Welke initiatieven nemen we om opgedane expertise te delen onder het academieteam? Is hierbij voldoende ruimte voor uitwisseling en leren van elkaar?
- ...

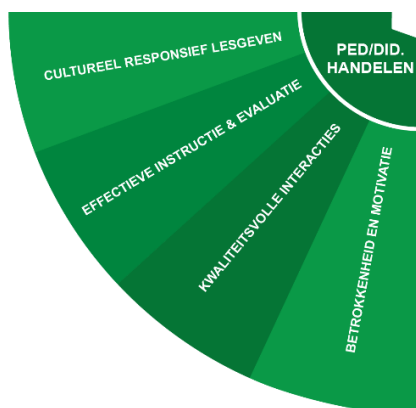
6. Financieel & materieel

- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat elke leerling kan deelnemen aan elke studierichting/optie/vak ongeacht de kostprijs?
- Welke inspanningen leveren we om de kosten minimaal te houden?
- Welke (niet-)duurzame materialen voorzien we vanuit eigen middelen om tegemoet te komen aan de noden van leerlingen die opgroeien in (kans)armoede? Welke criteria hanteren we hiervoor? Vragen we een waarborg?
- Zetten we in op groepsaankopen om de kosten voor leerlingen te reduceren?
- Welke initiatieven doen we om kosten te ondersteunen: informeren over het doorverkopen van materialen tussen leerlingen aan een tweedehandsprijs (bv. een viool, danskledij... die te klein geworden is, fotografie uitrusting, ...)
- Hoe gaan we om met bijkomende kosten voor leerlingen/ouders: uitstappen naar concerten of tentoonstellingen, aankoop van partituren, ... Hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedere leerling kan participeren aan het culturele leven?
- Hoe worden ouders en leerlingen voldoende geïnformeerd over de verschillende betalingsmogelijkheden die er zijn (vb. betalen in schijven)?
- Hoe gaan we om met onbetaalde facturen? Hoe staat het bestuur daartegenover?
- ...

7. Mentaal en fysiek welzijn

- Hoe hebben we in ons beleid op leerlingenbegeleiding voldoende aandacht voor antipesting en uitsluiting van kinderen die opgroeien in (kans)armoede?
- Hoe hebben we binnen onze academie/klaswerking/atelier voldoende aandacht voor sociale interacties bij het samenwerken? Hoe begeleiden we onze leerlingen in leren 'samenwerken'?
- In welke mate zijn onze regels en afspraken over pauzemomenten transparant voor allen?
- Hoe hebben we in ons antipestbeleid oog voor signalen van uitsluiting/pesten van leerlingen die opgroeien in (kans)armoede?
- Hoe bieden we voldoende ondersteuning m.b.t. het ontwikkelen van sociale vaardigheden voor leerlingen die daar minder kansen toe kregen?
- Hoe gaan we om met uitsluiting omwille van hygiëne en/of materiële ontberingen?
- ...

Pedagogisch-didactisch handelen

“Hoe krijgt mijn pedagogisch-didactisch handelen vorm met voldoende aandacht voor leerlingen die opgroeien in (kans)armoede?”

1. Betrokkenheid en motivatie

- Op welke manier zetten we als leraren in op het opbouwen van relatie met onze leerlingen? Creëren we als academie een veilige plaats voor onze leerlingen?
- In welke mate spelen we in op verschillen qua interesse, leerstatus en leerprofiel?
- Hoe flexibel groeperen we, bv. vanuit interesse van de leerlingen?
- Hoe creëren we uitdagende leercontexten? Kent de leraar de contexten van de leerlingen voldoende? Benut die deze contexten in eigen lessen? ...
- ...

2. Kwaliteitsvolle interacties

- Hoe ondersteunt de leraar vanuit zijn of haar opvoedkundig oogpunt leerlingen? Hoe zet de leraar in op zijn rol als mediator? Op zijn fysieke nabijheid? Op wederkerigheid?
- In welke mate gaan we breed om met meertaligheid? Hoe benutten we taaldiversiteit?
- ...

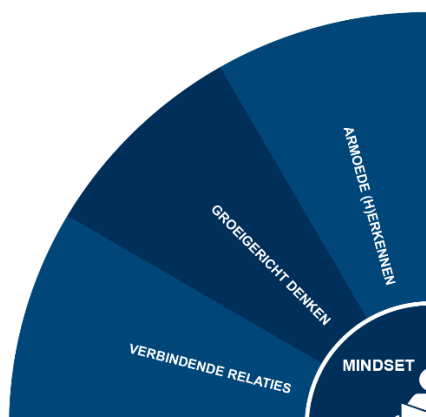
3. Effectieve instructie en evaluatie

- Hoe staan we model als leerkracht? Hoe verwoorden we luidop eigen denkstappen?
- In welke mate is de leervraag van de leerling helder voor de leerkracht en of medeleerlingen?
- Hoe activeren we voorkennis van de leerlingen?
- Hoe gaat de leraar stapsgewijs aan de slag? Hoe controleert de leraar tussentijds of de leerling alles begrijpt? Hoe wordt ondersteunend materiaal ingezet?
- Hoe flexibel groeperen we leerlingen (o.b.v. voorkennis)?
- Hoe wordt met leerlingen gereflecteerd op het leerdoel of de eigen leervraag?
- Hoe geven we effectieve feedback aan deze leerlingen?
- ...

4. Cultureel responsief lesgeven

- Hoe sluiten onze lessen aan bij de verschillende achtergronden van onze leerlingen? Hebben we ook aandacht voor niet-westerse artiesten, beeldende kunstenaars, choreografen, auteurs, feestdagen, rituelen, ...
- Hoe wordt de culturele kennis en ervaring van leerlingen uit andere culturen benut?
- Hoe krijgen alle leerlingen kansen om succes te ervaren? (denk hierbij ook aan communicatie i.f.v. het betrekken van familie, vrienden,... bij toonmomenten/expo's...)
- Hoe worden verschillende perspectieven belicht tijdens de lessen? In welke mate is er hierbij ruimte voor dialoog?
- Hoe kunnen we verbanden leggen met andere wereldbeelden vanuit een open houding en gericht op overeenkomsten?
- ....

Mindset

“Vanuit welke grondhouding kijk ik naar leerlingen die opgroeien in (kans)armoede?”

1. (Kans)armoede (h)erkennen?

- In welke mate zijn we ons bewust van achterstellingsmechanismen?
- In welke mate heeft ons academieteam inzicht in de multi-dimensionaliteit van de armoedeproblematiek?
- In welke mate zijn onze teamleden zich ervan bewust dat hun eigen referentiekader kan verschillen van dat van anderen?
- Op welke manier zoeken wij oplossingen om armoedebarrrières te overbruggen?
- ...

2. Groeigericht denken

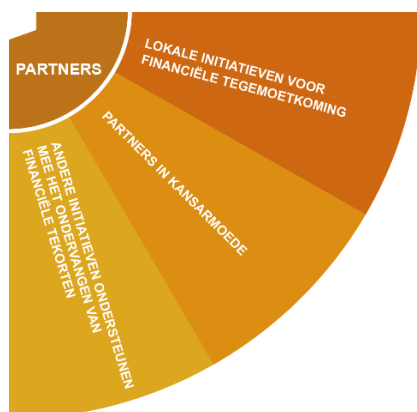
- Hoe hebben we oog voor de kwaliteiten en sterktes van leerlingen die opgroeien in (kans)armoede?
- Wat doet onze academie concreet rond ‘growth mindset’ en in welke mate kan dit bijdragen tot het leren van leerlingen die opgroeien in (kans)armoede?
- Hoe hebben we hoge verwachtingen voor al onze leerlingen, zeker ook voor diegenen die opgroeien in (kans)armoede? Bespreek ik deze verwachtingen met de betrokken leerling?
- In welke mate zijn we ons bewust van de invloed van de context en achtergrond op de leerloopbaan en oriëntering van onze leerlingen in kansarmoede binnen de academie?
- ...

3. Verbindende relaties

- In welke mate hanteren we “groene taal” (waarderend, oplossingsgericht, positief, stimulerend, motiverend, respectvol...)?
- Hoe geven wij vorm aan een warm onthaal?
- Hoe maken we vanuit ons empathisch vermogen verbinding met ouders en leerlingen die opgroeien in (kans)armoede?
- ...

Partners

“Met welke partners (en hoe) kan de academie samenwerken i.f.v. kansenbevordering voor leerlingen die opgroeien in (kans)armoede?”

1. Welke lokale initiatieven bestaan zijn er in de buurt van onze academie die voorzien in een financiële tegemoetkoming?

- Lokale vrijetijdspas of -kaart
- UiTPAS
- Vrijetijdtoelage
- Vrijetijdsbudget (OCMW)
- ....

2. Met welke partners kunnen we samenwerken rond het thema kansarmoede?

- Gemeente/stad
- OCMW
- Huis van het Kind
- Samenlevingsopbouw
- Brugfiguren in scholen
- Buurtwerkers
- Kansarmoedeverenigingen (Netwerk tegen armoede, Armen TeKort...)
- ...

3. Welke partners kunnen ons ondersteunen om financiële tekorten mee te ondervangen

- Scholen, organisaties, verenigingen, gezelschappen, stads- of gemeentelijke diensten, bedrijven... voor het ter beschikking stellen van materialen, oefenruimtes, oefenwanden...
- Sponsors van de academie (bv. ‘Vrienden van de academie’...)
- Lokale handelaars (bv. sponsoring bij recepties, workshops, vormingen...)
- Bibliotheken die bv. oudere (luister)boeken, cd's of exporuimte aanbieden
- Acties van de Warmste Week, vrijwilligers die zich inzetten, inzamelacties...
- ...